

UNIVERSITATEA "ALEXANDRU IOAN CUZA" din IAŞI

Şcoala Doctorală de Istorie

ANUNȚ

La data de 23.09.2021, ora 11:00, dra. BALAN A. IANA va susține, în ședință publică, teza de doctorat cu titlul **RELATII ROMÂNO-RUSE ÎN PERIOADA NEUTRALITĂȚII ROMÂNIEI (1914-1916)**, în vederea obținerii titlului științific de doctor în domeniul ISTORIE.

Comisia de doctorat are următoarea componență:

Președinte:

Prof.univ.dr. Liviu Pilat, Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iași

Conducător științific:

Prof.univ.dr. Gheorghe Cliveti, Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iași

Referenți:

Prof.univ.dr. Ioan Bolovan -m.c.A.R., Universitatea "Babeș Bolyai" Cluj Napoca

Prof.univ.dr. Vasile Docea, Universitatea de Vest din Timișoara

Prof.univ.dr. Mihai Cojocariu, Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iași

Vă invităm să participați la ședința de susținere a tezei.

Teza poate fi consultată la Biblioteca Facultății de Istorie.

Link-ul susținerii tezei de doctorat:

<https://uaic.webex.com/uaic/j.php?MTID=m9d364080f6a5a89866f2b6ee7ee5591a>

„ALEXANDRU IOAN CUZA” UNIVERSITY OF IAȘI
FACULTY OF HISTORY

*Romania-Russia relations in the period of Romania's neutrality
(1914-1916)*

-ABSTRACT-

Scientific Coordinator,
Prof. univ. dr. Gheorghe CLIVETI

PhD Candidate,
Iana BALAN

IAȘI
2021

Table of content

Abbreviations	5
Introduction.....	6
Object of the research.....	6
Historiography of the problem.....	6
Research objectives. Methodology.....	13
Chapter I. The historical and political context of the Romanian-Russian relations, from the end of the 19th century to the outbreak of the Great War.....	16
I.1. Romania's foreign policy: from the end of the 19th century to the outbreak of the war	16
I.1.1. Romanian-Russian relations at the end of the 19th century -beginning of the 20th century. Neighborhood of the Great	16
I.1.2. The Balkan Wars - a premise for the Romanian-Russian rapprochement?	27
I.2. Russia's foreign policy at the end of the 19th century -beginning of the 20 th century	38
I.2.1. The ideological foundations of the Russian foreign policy	38
I.2.2. The foreign policy of Nicholas II. Objectives, directions and delicate episodes for the Russian diplomacy	42
I.3. Dynastic probing: the relations between the sovereign families of Romania and Russia.....	52
I.4. Romanian-Russian relations and the problem of Bessarabia. Celebrating or commemorating the annexation of Bessarabia?.....	57
I.4.1. Centenary of the Bessarabia annexation. Organizing the moment in Chisinau	57
I.4.2. Commemoration of the annexation of Bessarabia in the Old Kingdom and reactions from the press.....	61
I.5. The visit of Tsar Nicholas II to Constanța	72
I.5.1. Diplomatic initiatives, organization and conduct of the event.....	72

I.5.2. Diplomatic reactions in the press	95
I.5.3. Unveiling of the monument of Tsar Alexander I in Chisinau in the presence of the Russian imperial family	106
Chapter II. Romanian-Russian relations in the context of the 1914 "Convention".....	117
II.1. The outbreak of the Great War. The position of the Bucharest government.....	117
II.1.1. The July crisis. The first steps towards Romanian-Russian negotiations	117
II.1.2. Sinaia Crown Council.....	129
II.2. Reactions regarding Romania's position. Conducting Romanian-Russian negotiations	137
II.2.1. The course of the Romanian-Russian negotiations. Steps towards signing the "Convention"	137
II.2.2. Bessarabia and Bucovina in the context of the Romanian-Russian negotiations	158
II.3. Romanian-Russian "Convention" of September 18 / October 1, 1914.....	161
II.3.1.Signing of the Romanian-Russian "Convention"	161
II.3.2. Romanian-Russian "Convention": the opinions of the press and political circles	164
II.3.3. King Carol the I's involvement: ignorance or tacit approval ?.....	173
II.3.4. The success of Romanian diplomacy or Sazonov's "fatal" mistake?.....	175
II.4. The problem of transporting ammunition to the Ottoman Empire	183
II.5. Romanian-Russian relations at the end of 1914	189
II.5.1. The death of King Carol I.....	189
II.5.2. General situation at the end of 1914. Bucharest-Petrograd relations after the signing of the "Convention".....	192

Chapter III. Territorial disputes and concessions. Bucharest-Petrograd relations in 1915	204
III.1. The intensification of Romanian-Russian negotiations. Geo-strategic and national interests	204
III.1.1. Between intervention and neutrality. Romanian-Russian negotiations and the issue of straits	204
III.1.2. Predilection for Paris and London at the expense of Petrograd	222
III.2. Pressures, disputes and territorial concessions for the intervention of Romania	226
III.2.1. Insistences of the Russian diplomacy for the intervention of Romania	226
III.2.2. The limits of the russian conciliatoryism and Romanian demands	231
III.3. "Diplomatic incidents". Ionel Brătianu's "moment of wondering"	250
III.3.1. "The limit of possibilities": Pressures and interests of Romania and Russia in drawing borders.....	250
III.3.2. Is Romania entering the war? ... At the right time.....	260
III.3.3. The consequences of the "Poklewski incident". Petrograd's claims..	267
III.4. New directions of the Romanian-Russian dialogue. Attempts to come to the aid of Serbia.....	271
III.4.1. Changes within Stavka . A new perspective regarding the Romanian intervention?.....	271
III.4.2. Agitation on the Balkan Front. The efforts of the russian diplomacy to save Serbia.....	275
III.5. Military smuggling and transit on the Romanian territory. Petrograd's interests and reactions.....	292
III.6. Russian missions in Romania: interests, objectives and results.....	300

Chapter IV. A new stage of the Romanian-Russian negotiations. The path to intervention.....	308
IV.1. Petrograd's position on Romania's intervention. Disagreement and action plans.....	308
IV.1.1. Again neutrality or intervention: Stavka versus Pevcheskii Most.....	308
IV.1.2. Is Russia taking the lead? Tatarinov 's delegation to Bucharest.....	319
IV.1.3. Nicolae Filipescu 's mission in Russia.....	328
IV.2. Pressures in the Romanian-Russian negotiations. The role of Paris in the Bucharest-Petrograd dialogue.....	332
IV.2.1. The course of the Romanian-Russian dialogue under the imprint of mistrust and pressure.....	332
IV.2.2. The influence of Paris in the Romanian-Russian negotiations	344
IV.3. Offensive Brusilov . Catalyst of Romanian negotiations and intervention?.....	360
IV.4. Latest diplomatic preparations for political and military conventions	368
Chapter V. "Now or Never." Romania 's entry into the war	391
V.1. Signing of the political and military conventions	391
V.2. Cotroceni Crown Council.....	400
V.3. Romania declares war on Austro-Hungaria.... „The opportune moment?”	405
V.4. Cooperation of the Romanian and Russian armies: plans, assumptions and responsibilities	410
V.5. Reactions regarding the Romanian intervention. The fault of the disaster of the Romanian army.....	418
Conclusions	426
Bibliography	433

Romania-Russia relations in the period of Romania's neutrality (1914-1916)¹

In recent years, Romanian and foreign historians have manifested a vivid interest for the First World War, its centenary being thus marked in research on the topic. The variety of studies related to this topic has inspired historians to develop new directions of study and approach new perspectives upon the topic. Going beyond the classical, but always useful, political and military analyses, studies have focused on the social, cultural and economic history. At the same time, the opening of archives and the issue of consistent volumes of documents or autobiographical literature have provided not only a growing interest for research, but also new arguments in deciphering the course of events. Stimulated by this historiography-based and equally by the intrinsic importance of the relations between Romania and its Eastern neighbour, the research entitled *Relații româno-ruse în perioada neutralității României (1914-1916) [Romania-Russia relation in the period of Romania's neutrality (1914-1916)]* captures a chapter that is both dense and frequently invoked, yet less studied in deep detail. Our research is a rather classical approach, within the framework of diplomatic history, with few digressions on military issues, which can at any time be regarded as an autonomous, but essential research for a better understanding of the network of interests, intrigues, arguments and counter-proposals. We were interested rather in the decision-making and negotiation process, in the European context, than in the materialization and functioning of the Romanian-Russian alliance. This is why the chronological limits are justified and the fact that we limited our research only to the neutrality period is natural. The war, although fought and ended, represents another stage, which deserves special attention.

The interpretation we propose falls into the category of a classic research on international relations, with the presentation and analysis of Romanian-Russian relations. Structured in five chapters, the time frame of our research exceeds the reference years of the thesis, to scrutinize, first of all, the late nineteenth century, placing our analysis within the framework of the European political context, then pursues the research goals until Romania formally entered the war.

¹ Research founded through the project “Prin burse doctorale spre o nouă generație de cercetători de elită” [Through doctoral scholarships to a new generation of elite researchers], contract code POSDRU/187/1.5/S/155397, project co-funded by the Social European Fund through Human Resource Development Operational Programme 2007-2013.

In the first chapter, entitled *Historical and political context of the Romanian-Russian relations from the late 19th century to the beginning of the Great War*, we provided a diachronic analysis of the Romanian foreign policy from “the Berlin |moment” to the period Romania became closer to Russia. The intention was justified by the conclusions formulated by the Romanian, as well as the Russian historiography, as the year 1878 marked the separation between Bucharest and Sankt Petersburg. After that moment, the Romanian political circles stopped regarding Russia as a prospective ally. Within our research, we have identified the reasons for Romania’s closeness to Russia at the end of the first decade of the 20th century. Furthermore, we have provided a parallel presentation of the Russian Empire’s foreign policy from the end of the 19th century to the beginning of the First World War. We have thus identified the factors that led to closer relations between Russia and Romania, as well as the directions followed by the Russian foreign policy and its objectives. In the same chapter we discussed about the dynastic relations between the sovereign families of Romania and Russia, mirrored by their mutual visits and marriage relationships.

The first Chapter also contains sections describing festive and symbolic moments, as well as a series of anniversary and formal events. Among these, we discussed about the Centenary of the annexation of Bessarabia and the visit of Tsar Nicolas II of Russia to Constanta in June 1914. We presented the celebrations held for the Centenary by comparing the events that took place in Kishinev with those in other towns of the Old Kingdom, identifying thus the duality of the cultural and political character of these manifestations. Concerning the Tsar’s visit, we attempted at identifying the part it played in improving the Romanian-Russian relation. Moreover, we aimed at comparing the reactions of the diplomatic circles and the response of the press to the “Constanta 1914 moment”.

The second chapter, *Romanian-Russian relations in the context of the 1914 “Convention”*, includes a synthetic presentation of the regional and European context that led to the First World War and the character of the Romanian-Russian dialogue within this context. This chapter focuses on the first stages of the Romanian-Russian negotiations and their evolution during the June Crisis, on the Crown Council held in Sinaia and on the impact these events had on the foreign policy of both states. Special attention was paid to the evolution of the context, the factors involved and the stages of the signing of the

“Convention” in the fall of 1914. The importance of this event for the subsequent evolution of the Romanian-Russian relations in the two years of neutrality was a notable one. We presented this moment with a special focus on the comparative analysis of the advantages and disadvantages, the impact the conclusion of the “Convention” had on Romania, Russia and the allies. We also presented the subsequent evolution of the Romanian-Russian relations after the Convention was signed, in the context of the Romanian-Russian negotiations held at the beginning of 1915.

The third Chapter, entitled *Disputes and territorial concessions. Relations between Bucharest and Petrograd in 1915*, focuses on the analysis of the Romanian-Russian dialogue throughout the year 1915, in a period in which the participants in the war became aware that they were engaged in a long, tiring battle, an aspect that pointed to the need to attract new allies. This was a very intense period, both from a diplomatic and military perspective. The Romanian government was constantly tempted by the Russian government to enter the war, despite the “Convention” signed in the fall of 1914. Yet, at a certain moment, Petrograd’s option seemed unfavourable for Bucharest. Starting from this fact, we identified the reasons behind Romania’s decision to carry out negotiations with London and Paris in the detriment of the Russian diplomacy. As well as this, in this challenging diplomatic context, we identified the conditions imposed by the authorities in Bucharest for Romania’s intervention and analysed them both in terms of Romanian interests and from Russia’s perspective. On the one hand, Romanian diplomacy targeted its national interests by trying to regain the natural borders of the state: Prut, Tisa, and the Danube. On the other hand, Russia regarded the Romanian claims as exaggerated, pursuing its own interests in the Balkans, as well as those of the southern Slavs. The fluctuations on the front lines caused Russia to have an equally oscillating opinion. Stavka preferred Romania’s neutrality because of the latter’s problematic borders. Italy’s intervention gradually diminished Romania’s role, yet the allies’ problems on their own frontlines determined maximum concessions and even forced Bucharest to enter the war. However, Romania’s intervention at that specific moment would have been a total failure, and Russia and its allies were totally aware of this fact. The agreement reached by the parties brought advantages to all of them. The Entente obtained the

ban on military transit towards the Ottoman Empire, whereas Romania was granted the territorial delimitations that would make the object of negotiations in 1916.

The course of Romanian-Russian relations was constantly marked by reticence, conciliation and tensions, being fluctuant, unstable and determined by several strategic, economic and national factors. Furthermore, we pointed to the changes that occurred in the Russian government and their impact on the Romanian-Russian negotiations. Without providing too many details on these changes, they needed to be mentioned as they deeply altered the Russian decision-making structures.

The fourth Chapter, *A new stage of the Romanian-Russian negotiations. The pathway towards intervention*, focused on the analysis of the opinion expressed by the Russian political and military circles, which argued on many occasions during the two years of negotiations with regard to Romania's position. We provided a comparative analysis of the opinions regarding Romania's intervention expressed by the Russian political and military groups and also of the nature of the pressures and concessions regarding the acceptance of the conditions imposed by Bucharest for entering the war. In addition, we identified the steps, conditions and concessions that led to the conclusion of the military and political conventions.

The year 1916 was challenging from both a political and a military perspective, an aspect that deeply impacted the Romanian-Russian relations. Romania pursued the achievement of its national desiderates, maximum extension of the borders and guarantees granted not only by Russia, but also by its allies. As compared to the year 1915, the Romanian government insisted on the condition of equality at the peace conference that was to follow. On the other hand, Russia continued to pursue the defence of its own interests in the area, as well as the Serbian interests. However, it was under the pressure of London and especially of Paris, which were interested in obtaining Romania's intervention despite the "revolts" of the Russian diplomats against such constraints.

The reluctance, hesitations, misunderstandings and comments from the parties caused significant delays to the signing of the conventions and subsequently to Romania's intervention. The position of the Romanian government was a realistic one, despite all the pressures and the "now or never" ultimatum. Ionel Brătianu controlled the negotiation

process and the rejection of the “Rudeanu convention” actually proved that he wanted all the conditions to be met and was not willing to skip any stage of the negotiations. Russia was still not pleased with the Romanian conditions, especially with regard to the forces in Dobruja, but the pressures from its allies, as well as its own difficulties on the frontline determined it to accept and approve the signing of the political and military conventions.

The last Chapter, *Now or never. Romania's entry in the war*, is also a shorter one, presenting the provisions of the political and military conventions. We attempted to identify the reasons behind Petrograd's concessions which determined Romania to declare war. We also presented the decisions and misunderstandings within the Crown Council held in Cotroceni, in the same manner we approached the one in Sinaia. Furthermore, we aimed at providing an answer to the questions “Was it the right moment for Romania's intervention?” and “Did the parties that signed the military and political conventions act according to their provisions?”

Romanian-Russian relations during the period of Romania's neutrality were marked by their already historical reluctance and distrust. The lesson learnt in 1878 determined Brătianu to take all safety measures and obtain all bilateral and multilateral guarantees in order to avoid the reinterpretation of the agreement according to Petrograd's interests which could have turned Romania into the victim of its own ally. Russia, in turn, was also reluctant about Romania, as its policies were rather directed towards Bulgaria and avoided to support the establishment of a Greater Romania. Its reluctance was always confronted with pressures coming from Paris. France was directly interested in Romania's intervention and during the two years of negotiations constantly asked Petrograd to display a more conciliatory attitude towards Bucharest.

Romania's decisive step was approved by the allies of the Entente, which labelled Romania's intervention as a life-saving action. The intervention guaranteed that the transportation of oil and food products towards the Central powers would be definitively banned, this issue being constantly discussed in negotiations between Romania and Russia, but also in negotiations between Bucharest, Paris and London. The reactions were positive, as the strategic victory also implied a moral victory. The success in attracting a new ally represented a terrible blow for the enemies, whereas the number of soldiers in the Romanian

army “charmed” the parties. However, the enthusiasm only lasted for a short while, as the occupied territories were soon lost. Euphoria gave room to mutual accusations with regard to the responsibilities and the compliance with the provisions of the political and military conventions.

Last but not least, we must regretfully point to the impossibility of researching unpublished documents belonging to the Russian archives. This incurred shortcoming of our research was compensated by the consultation of consistent volumes of documents published in the inter-war period by Soviet historians who, for ideological reasons, created a comprehensive work, based on relevant source. Moreover, the research of Stavka documents was essential in the study of Romanian-Russian relations, especially with regard to the military strategy, an endeavour that was facilitated by the recent research of historian Vasiliy Kashirin. Our dissertation reflects just one stage of the research on this topic, which is undoubtedly perfectible and amendable, yet hopefully important for the overall effort of recovering the facts and re-reading the texts dedicated to the First World War.

Selective Bibliography

New sources

Arhivele Ministerului Afacerilor Externe (AMAE)

AMAE, fond Primul Război Mondial, E1, fond 71/1914, vol. 9 (E1b Rusia; E1e Rusia; E1h Rusia), vol. 33, vol. 50.

AMAE, fond Primul Război Mondial, E 2, partea a II-a, vol. 11, vol. 12, vol. 13, vol. 14, vol. 29, vol. 30, vol. 32, vol. 39, vol. 43.

Arhivele Naționale Istorice Centrale (ANIC)

ANIC, fond Boldur Alexandru, dosar III/69

ANIC, fond Brătianu, dosar 607.

ANIC, fond Casa Regală Oficial, vol. II, dosar 61/1914, dosar 66/1914, dosar 73/1914, dosar 13/1915, dosar 15/1915, dosar 16/1915, dosar 29/1915, dosar 30/1915, dosar 32/1915, dosar 16/1916, dosar 19/1916, dosar 20/1916, dosar 38/1916, dosar 41/1916.

ANIC, fond personal Constantin Diamandi, dosar 27, dosar 28/1914, dosar 29, dosar 30 vol . I, dosar 103, dosar 104, dosar 107, dosar 108, dosar 110, dosar 112, dosar 113, dosar 118, dosar 120, dosar 122, dosar 123, dosar 127, dosar 131, dosar 136, dosar 139, dosar 147.

ANIC, fond Consiliul de Miniștri, dosar 1(3)/1913, dosar 2/1913.

ANIC, colecția microfilme, Arhiva URSS, rola 38, rola 39, rola 40, rola 54.

ANIC, colecția microfilme Franța, rola 140, rola 177, rola 261, rola 316.

Agenția Națională a Arhivelor (Republica Moldova)

ANA, fond 2, Kantselyariya gubernatora Bessarabii, dosar 9439, dosar 9440.

Idem, fond 208, Praznovaniye 100 letiya prisoyedineniya Bessarabii k Rossii, dosar 4548.

Idem, fond 208, Ukazy Kishinevskoy Dukhovnoy Konsistoriy otnositel'no praznovaniya 300-letiya tsarstvovaniya Doma Romanovykh, dosar 4547, dosar 5033.

Biblioteca Academiei Române (BAR)

BAR, Sala Manuscrise, Arhiva familiei Brătianu, mapa VI.

BAR, Sala Manuscribe, Arhiva I. I. C. Brătianu, II varia 2; II Imprimeate 1.

BAR, Sala Manuscribe, *Două capitole dintr-un studiu asupra participării României la Primul Război Mondial*.

BAR, Sala Manuscribe, G.A. Dabija, *Pregătirea diplomatică a Războiului României*.

BAR, Sala Manuscribe, Istorie.

Biblioteca Națională a României (BNR)

BNR, Sala Colecții Speciale, Fond Brătianu, dosar IX/9-71, dosar LV/2-669, manuscris 11109.

BNR, Sala Colecții Speciale, Fond Brătianu, telegramme 1914-1915-1916, dosar IX/3-66.

BNR, Sala Colecții Speciale, Fond Kogăliniceanu, dosar LII/4-714

Edited Sources

130 de ani de relații diplomatice româno-ruse. Album de documente, București, Editura Biblioteca Bucureștilor, 2008.

1918 la Români. Desăvârșirea unității național-statale a poporului român. Documente externe 1879-1916, vol I, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983.

British Documents on Foreign Affairs: Reports ans papers from the Foreign Office confidential print, part I, From the Mid-Nineteenth Century to the First Wolrd War, Series A, Russia, 1859-1914, vol. 6, Russia, 1910-1914, Bourne, Kenneth, Watt D. Cameron (editori), University Publications of America, 1983.

Idem, part II *From the First to Second World War*, series H, *The First World War, 1914-1918*, vol. 1, *The Allied and Neutral Powers: Diplomacy and War Aims, I: August 1914-July 1915*, Bourne, Kenneth, Watt D. Cameron (editori), University Publications of America, 1989.

Ibidem, vol. 2, *The Allied and Neutral Powers: Diplomacy and War Aims, II: June 1915-November 1916*, Bourne, Kenneth, Watt D. Cameron (editori), University Publications of America, 1989.

Constantin Diamandi, ministru al României la Petrograd, vol. I, Memorii, Corespondență diplomatică: 1914-1915, Elena Mușat, Laura Dumitru (editori), București, Arhivele Naționale ale României, 2020.

Cum s-a prăpădit Țara! Acte și documete oficiale din arhivele diplomației rusești relative la intrarea noastră în acțiune publicate în ziarul „Pravda”, București, Tipografia Profesională Dimitrie C. Ionescu, 1918.

Cuvântările regelui Carol I. 1866-1914, II (1887-1914), Constantin C. Giurescu (editor), București, Fundația pentru Literatură și Artă „Regele Carol II”, 1939.

Documente diplomatice. Evenimentele din peninsula Balcanică. Acțiunea României (20 septembrie-1 august 1913), București, Imprimeria Statului, 1913.

Documente privind Istoria României. Colecția Eudoxiu Hurmuzaki, seria a 3-a, vol. I, *Legația română la Petrograd (1914-1918). Documente*, Gheorghe E. Cojocaru, Eugen-Tudor Sclifos (editori), București-Brăila, Editura Academiei Române-Editura Istros, 2018.

Idem, seria a 3-a, vol. IV, *Rapoarte diplomatice ruse din România (1899-1905)*, Flavius Solomon, Andrei Cușco, Grigorii Șkundin, Alexandr Stâkalin (editori), București, Editura Academiei Române, Brăila, Editura Istros a Muzeului Brătilei „Carol I”, 2020.

Documente secrete din Arhiva diplomatică a Ministerului de Externe din Petrograd, Iași, Tipografia Progresul, 1918.

Documents Diplomatique Français 1871-1914, série 3 (1912-1914), tome V (5 décembre 1912-14 mars 1913), Paris, Imprimerie Nationale, 1933

Idem, série 2 (1901-1911), tome IV (5 octobre 1903-8 avril 1904), Imprimerie Nationale, Paris, 1932.

Idem, série 3 (1911-1914), tome X (17 mars-23 juillet 1914), Paris, Imprimerie Nationale, 1936.

Idem, série 3 (1911-1914), tome XI (24 juillet-4 août 1914), Paris, Imprimerie Nationale, 1936.

Idem, série 3 (1912-1914), tome IV (1 octobre-4 décembre 1912), Paris, Imprimerie Nationale, 1932.

Emile Laloy, *Les documents secrets des archives du ministère des affaires étrangères de Russie publiés par les bolcheviks*, Paris, Editura Bossard, 1919.

Gabriel Leanca (editor), *L'entrée de la Roumanie dans la Grande Guerre. Documents diplomatiques français (1 er janvier-9 septembre 1916)*, Paris, L'Harmattan, 2016.

Intrarea României în Primul Război Mondial: negocierile diplomatice în documente din arhivele ruse, 1914-1916, Vadim Guzun (editor), Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2016.

Krasnyy Arkhiv. Istoricheskiy zhurnal, tom 1 (26), Moscova, Gosudarstvennoye Izdatel'stvo, 1928.

Idem, tom 2 (27), Moscova, Gosudarstvennoye Izdatel'stvo, 1928.

Idem, tom 3 (28), Moscova, Gosudarstvennoye Izdatel'stvo, 1928.

Idem, tom 4 (29), Gosudarstvennoye Izdatel'stvo, Moscova, 1928.

Idem, tom 6 (31), Moscova, Gosudarstvennoye Izdatel'stvo, 1928.

Les documents secrets des archives du Ministère des Affaires Étrangères de Russie publiés par les bolcheviks, editor Émile Laloy, Paris, Éditions Bossard, 1919.

M. N. Pokrovskiy, *Tsarskaya Rossiya v Mirovoy Vojne*, tom I, Leningrad, Gosudarstvennoye Izdatel'stvo, 1925.

Mezhdunarodnyye otnosheniya v epokhu imperializma. Dokumenty iz arkhivov tsarskogo i vremennogo pravitel'stv 1878-1917gg. (MOEI), seria III (1914-1917), tom III (14 martie-13 mai 1914), Moscova, Gosudarstvennoye sotsial'no-ekonomicheskoye izdatel'stvo, 1933.

Idem, tom V (23 iulie-4 august 1914), Moscova, Gosudarstvennoye sotsial'no-ekonomicheskoye izdatel'stvo, 1934.

Idem, tom VI (5 august 1914-13 ianuarie 1915), partea 1, Moscova, Gosudarstvennoye sotsial'no-ekonomicheskoye izdatel'stvo, 1935.

Idem, tom VII (14 ianuarie-23 mai 1915), partea 1 (14 ianuarie-23 martie 1915), Moscova, Gosudarstvennoye sotsial'no-ekonomicheskoye izdatel'stvo, 1935.

Idem, tom VII (14 ianuarie-23 mai 1915), partea 2 (24 martie -23 mai 1915), Moscova, Gosudarstvennoye sotsial'no-ekonomicheskoye izdatel'stvo, 1935.

Idem, tom VIII (24/11 mai-16/3 octombrie 1915), partea 1 (11/24 mai-22 iulie/4 august 1915), Moscova, Gosudarstvennoye sotsial'no-ekonomicheskoye izdatel'stvo, 1935.

Idem, tom VIII (24/11 mai-16/3 octombrie 1915), partea 2 (5 august/23 iulie-16/3 octombrie 1915), Moscova, Gosudarstvennoye sotsial'no-ekonomicheskoye izdatel'stvo, 1935.

Idem, tom IX (17 octombrie 1915-13 ianuarie 1916), Gosudarstvennoye sotsial'no-ekonomicheskoye izdatel'stvo, Moscova, 1937.

Idem, tom X (14 ianuarie-13 aprilie 1916), Moscova, Gosudarstvennoye sotsial'no-ekonomicheskoye izdatel'stvo, 1938.

Ministerstvo Inostrannykh Del Rossiy v gody Pervoy Mirovoy Voyny. Sbornik Dokumentov, A.I. Kuznetsov (coord.), Tula, Izdatel'stvo Akvarius, 2014.

Rapoarte diplomatice ruse din România (1888-1898), Flavius Solomon, Adrian-Bogdan Ceobanu, Andrei Cușco, Grigorii Șkundin (editori), Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2014.

Războiul european. Cauzele războiului după documentele diplomatice din «Cartea Galbenă» franceză, București, Librăria Nouă, 1914.

România în Războiul Mondial 1916-1919, vol. 1 *Documente-Anexe*, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, Imprimeria Națională, București, 1934.

Românii în „Marele Război”: anul 1915. Documente, impresii, mărturii, Mihail E. Ionescu (coord.), București, Editura Militară, 2015, p. 100. 19 aprilie/2 mai 1915, Serghei Sazonov către ambasadorii de la Paris și Londra.

Sbornik "dokumentov" iz "Arkhiva byvshago Ministerstva Inostrannykh Del", nr. 7, ediția a II-a, Petrograd, Tipografiya Komissariata po Inostrannym" Delam", 1917

Sbornik dogоворов России с drugimi gosudarstvami. 1856-1917, Ye. A. Adamov (coord.), Moscova, Gosudarstvennoye izdatel'stvo politicheskoy literatury, 1952.

Sorin Cristescu (editor), *Regele Carol I în rapoartele diplomatice austro-ungare (1877-1914)*, vol. 3 (1908-1913), București, Editura Pandelia, 2013.

Idem, *Scrisorile Regelui Ferdinand al României*, vol. I, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2015.

Un livre noir. Diplomatie d'avant-guerre et de guerre d'après les documents des archiviers russes (1910-1917), préface de René Marchard, tom III (august 1914-aprilie 1915), Paris, Librairie du Travail, 1922.

Ye. A. Adamov (coord.), *Konstantinopol' i prolivy, Po sekretnym dokumentam b.*
Ministerstva Inostrannykh Del, Moscova, Izdaniye Litizdata NKID, 1925.

Memoirs, correspondence and other period writings

Adamov, Ye. A. (coord.), *Konstantinopol' i prolivy, Po sekretnym dokumentam b.*
Ministerstva Inostrannykh Del, Moscova, Izdaniye Litizdata NKID, 1925.

Averescu, General Alexandru, *Răspunderile*, Editura Ligei Poporului, 1918.

Idem, *Notițe zilnice din războiu. 1914-1916 (Neutralitatea)*, București, Institutul de Arte Grafice și Editură „Apollo”, 1937.

Bertie, Lord, *Za kulisami Antanty. Dnevnik britanskogo posla v Parizhe 1914-1919*, traducere și note E. S. Berlovich, Moscova, Gosudarstvennoye Izdatel'stvo, 1927.

Blondel, Yvonne, *Jurnal de război 1916-1917. Frontul de sud*, București, Institutul Cultural Român, 2005.

Bogdan-Duică, G., *Diplomația și politica externă a României*, Cluj, Institutul de Arte Grafice „Ardealul”, 1922.

Bubnov, A., *V tsarskoy Stavke. Vospominaniya admirala Bubnova*, New York, Izdatel'stvo imeni Chekhova, 1955.

Buchanan, Sir George, *My mission to Russia and other Diplomatic Memories*, vol. I, , Boston, Little, Brown and Company, 1923.

Buxton, Noël, Leese, C. Leonard, *Balkan problems and european peace*, New York, Charles Scribner's sons, 1919.

Cădere, Victor G., *Questions juridiques et diplomatiques roumaines*, Paris, Librairie de Jurisprudence ancienne et moderne „Édouard Duchemin”, 1936.

Cristescu, Sorin, *Carol I. Corespondența personală. 1878-1912*, București, Tritonic, 2005.

Idem, *Carol I și politica României (1878-1912)*, București, Editura Pandeea, 2007.

Idem, *Ultimele 67 de zile din domnia regelui Carol I al României. Telegrame..*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2016.

Cruttwell, Charles Robert Mowbray Frazer, *A history of the Great War, 1914-1918*, ediția a II-a, Oxford, Clarendon Press, 1936.

Cuvântări de Ferdinand I, Regele României, 1889-1922, Bucureşti, Din publicaţiile „Fundaţiei Culturale-Principele Carol”, 1922.

Czernin, Count Ottokar, *In the World War*, Londra, Cassel and Company LTD, 1919.
Din viaţa regelui Carol I. Mărturii contemporane şi documente inedite culese de Al. Tzigara-Samurcaş, Bucureşti, Imprimeria Naţională, 1939.
Djuvara, Trandafir *Misiunile mele diplomatice (1887-1925)*, Iaşi, Institutul European, 2009.

Dnevniki i dokumenty iz lichnogo arkhiva Nikolaya II. Vospominaniya. Memuary, Minsk, Izdatel'stvo Harvest, 2003.

Duca, I. G. *Memorii*, vol. I *Neutralitatea*, partea I-a (1914-1915), Bucureşti, Editura Expres, 1992.

Idem, *Memorii*, vol. II, *Neutralitatea*, partea a II-a (1915-1916), Timişoara, Editura Helicon, 1993.

von Falkenhayn, Erich, *Verkhovnoye komandovaniye 1914-1916 v yego vazhneyshikh resheniyakh*, traducere din germană de E. Snesareva, Moscova, Vysshii Voyennyy Redaktsionnyy Sovet, 1923.

Filitti, I. C., *Jurnal*, vol.I (1913-1919), Târgovişte, Editura „Cetatea de Scaun”, 2008.
Filitti, Ioan D., *Politica externă a României şi atitudinea ei în conflictul european*, Bucureşti, Tiparul Institutului de Arte grafice şi Editură „Minerva”, 1915.

Ionescu, Take, *Amintiri. Discursuri pentru România Mare*, ediţie îngrijită, cuvânt înainte şi note de Nicolae Șerban Tanaşoca, Editura Fundaţiei PRO, Bucureşti, 2005.

Iorga, Nicolae, *Războiul nostru în note zilnice*, vol. I, 1914-1916, Craiova, Editura Ramuri, 192?.

Idem, *Correspondance diplomatique roumaine sur le roi Charles I-er (1866-1880)*, Editura Gamber, Paris, 1923.

Idem, *Histoire des Etats Balcaniques jusqu'à 1924*, Paris, Librairie Universitaire J. Gamber, 1925.

Idem, *La place des Roumains dans l'histoire universelle*, III (Époque contemporaine), Bucureşti, Édition de l'institut d'études Byzantines, 1936.

Istoriya postanovki pamyatnika Imperatoru Aleksandru I Blagoslovennomu v Kishchinev, Chișinău, Editura I. I Guzin, 1914.

Izvolsky, Alexander, *Recollections of a foreign minister (Memoirs of Alexander Izvolsky)*, traducere de Charles Louis Seeger, Dpoibleday, Page &Company, Toronto, 1921.

Kennard (Barclay), Lady Dorothy Katherine, *A Roumanian diary. 1915, 1916, 1917*, Londra, William Heineman, 1917.

Kharitonov, S. A. (coord.), *Pervaya mirovaya voyna 1914-1918 gg. v dnevnikakh i vospominaniyakh ofitserov Russkoy imperatorskoy armii*, Moscova, ROSSPEN, 2016.

Klembovskiy, V. N., *Strategicheskiy ocherk voyny 1914-1918 gg., tom 5 - Period s oktyabrya 1915 g. po sentyabr' 1916 g. Pozitsionnaya voyna i proryv avstriytsev yugo-zapadnym frontom*, Moscova, Gosudarstvennaya tipografiya, 1920.

La Guerre de 1914. Recueil de documents interessant le droit international, tome II (documents 380 à 670) avec un avant-propos de M. Paul Fauchille, editor A. Pedone, Paris, Librairie de la Cour d'Appel et de L'Ordre des avocats, 1916-1921.

Lahovary, Ion N., *România și războiul european*, București, Tipografia „Jockey-Club” Ion C. Văcărescu, 1916.

Lamouche, Léon, *Quinze ans d'histoire balkanique (1904-1918)*, Paris, Payot, 1928.

Laşkov, Nikolae, *Stolet'ye prisoyedineniya Bessarabiy k Rossiy*, Chișinău, Tipografiya Bessarabskago Gubernskago Pravleniya, 1912.

Idem, *Otkrytiye v Kishineve pamyatnika Imperatoru Aleksandru I Blagoslovennomu Yego Velichestvom Gosudarem Imperatorom Nikolayem II, 3-go iyunya 1914 goda*, Chișinău, Tipografiya Bessarabskago Gubernskago Pravleniya, 1914.

Idem, *Prazdnovaniye stoletnogo yubileya prisoyedineniya Bessarabii k Rossii, Izdaniye bessarabskogo gubernskago yubileynogo komiteta*, Chișinău, 1914.

Les années fatales. Souvenirs de M.S. Sazonov, ancien Ministre des Affaires Étrangères de Rusie (1910-1916), Paris, Imprimerie Payot, 1927.

Liddell Hart, Captain B. H., *The real war. 1914-1918*, Boston, Little Brown and Company, 1930.

Machikin, E. G. (coord.), *General V. A. Sukhomlinov. Dnevnik. Pis'ma. Dokumenty*, Moscova, ROSSPEN, 2014.

Magnus, Leonard A., *Roumania's cause and ideals*, Londra, Kegan Paul, Trench Trubner & Co, 1917

Maiorescu, Titu, *România și Războiul Mondial. Însemnări zilnice inedite*, București, Editura Machiavelli, 1999.

Marghiloman, Alexandru, *Note politice*, vol. I: 1897-1915, București, Institutul de Arte Grafice Eminescu, 1927.

Idem, *Note politice*, vol. I, București, Editura Scripta, 1993.

Maria, regina României, *Povestea vieții mele*, vol. II, Partea a IV-a, 1906-1914, București, Editura Eminescu, 1997.

Maria, regina României, Jurnal de război, vol. I, 1916-1917, ediție integrală necenzurată, traducere de Anca Bărbulescu, ediție îngrijită de Lucian Boia, București, Humanitas, 2014.

Eadem, vol. II, 1917-1918, ediție integrală necenzurată, traducere de Anca Bărbulescu, ediție îngrijită de Lucian Boia, București, Humanitas, 2015

Eadem, vol. III, 1918, ediție integrală necenzurată, traducere de Anca Bărbulescu, ediție îngrijită de Lucian Boia, București, Humanitas, 2015.

Marriot, J.A.R., *The Eastern Question. An historical study in European diplomacy*, Oxford, Clarendon Press, 1917.

Mémoires de sir George Buchanan, ancien ambassadeur d'Angleterre en Russie (1910-1917), Paris, Payot, 1925.

Mémoires du Général Broussilov. Guerre 1914-1918, prefață de general Niessel, Paris, Librairie Hachette, 1929.

Mémoirs de Maréchal Joffre. 1910-1917, vol. II, Paris, Librairie Plon, 1932.

Milioukov, Paul, Seignobos, Ch., Eisenmann, L., *Histoire de Russie*, tom III *Réformes, Réactions, Révolutions*, Paris, Librairie Ernest Leroux, 1933.

Miller, William, *The Otoman Empire and its successors, 1801-1922*, ediție revizuită și adăugită, Cambridge, University Press, 1923.

Mirovaya voyna (Kratkiy ocherk). K 25 letiyu ob'yavleniye voynы (1914-1939), Belgrad, Izdaniye „Tsarskago Vestnika”, 1939.

Ol'denburg, S. S., *Gosudar' Imperator „Nikolay Aleksandrovich”*, Berlin, Izdatel'stvo Styag „Fond po izadniyu tsarskikh portretov”, 1922.

Paléologue, Maurice, *Russie des tsars pendant la Grande, Guerre*, Paris, Librairie Plon, 1921.

Idem, *Russie de Tsars pendant la Grande Guerre*, vol. II, 3 juin 1915-18 août 1916, Paris, Librairie Plon, 1922.

Pelivan, Ion G., *Chronologie de la Bessarabie depuis son annexion à la Russie (1812) jusqu'à la ratification de l'Union de la Bessarabie à la Roumanie par l'Assemblée Constituante de la Grande Roumanie (29 décembre 1919)*, Paris, Imprimerie des artes et apports, 1920.

Pétin, Général, *Le drame Roumain. 1916-1918*, Paris, Payot, 1931.

Petrescu, Costin, *La Iași, în timpul războiului, 1916-1917. Însemnările unui pictor refugiat*, București, Humanitas, 2018.

Petrescu-Comnen, Nicolae, *Însemnări despre războiul românesc (1916-1917)*, Cristian-Dragoș Căldăraru (editor), ediție bilingvă, Galați, Editura Muzeului de Istorie Galați, 2018.

Philips Price Morgan (ed.), *The diplomatic history of the war*, ediție revizuită, Londra, Alle & Unwin LTD, 1915.

Platonov, S., *Histoire de la Russie. Des origines à 1918*, Paris, Payot, 1929.

Poincaré, Raymond, *Au service de la France*, vol. V, *L'invasion*, Paris, Librairie Plon, 1928.

Idem, *Au service de la France. Neuf années de souvenirs*, vol. VI *Les Tranchées 1915*, Paris, Librairie Plon, 1930.

Idem, *Au service de la France. Neuf années de souvenirs*, vol. VII *Guerre de Siège 1915*, Paris, Librairie Plon, 1932.

Idem, *Au service de la France. Neuf années de souvenirs*. vol. VIII *Verdun 1916*, Paris, Librairie Plon, 1931.

Politica externă a României. 19 prelegeri publice organizate de Institutul Social Român, Mircea Djuvara ... [et al.]: cu o anexă de documente cuprinzând tratate, convenții, și

alt material în legătură cu Societatea Națiunilor și problemele de politică externă a României (text francez), București, Cultura Națională, 1926?.

Polizu-Micșunești, N., *Nicolae Filipescu. Însemnări 1914-1916*, București, Editura Universul, 1937.

Rambaud, Alfred, *Histoire de la Russie, depuis les origines jusqu'à nos jours*, Paris, Hachette&Cie, 1900.

Renouvin, Pierre, *La crise européenne et la Grande Guerre (1904-1918)*, Paris, Lirairie Félix Alcon, 1934.

România în Războiul Mondial 1916-1919, vol. I (cap. I-VIII), Ministerul Apărării Naționale, Marele Stat Major, Serviciul „Istorie”, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, București, Imprimeria Națională, 1934.

Rosetti, General Radu R., *Mărturisiri (1914-1918)*, București, Editura Mondelism, 1997.

de Saint-Aulaire, Contele, *Confesiunile unui bătrân diplomat*, traducere din limba franceză de Ileana Sturdza, București, Humanitas, 2002.

Idem, *Însemnările unui diplomat de altădată în România, 1916-1920*, traducere din franceză de Ileana Sturdza, ediția a II-a, București, Humanitas, 2016.

Sazonov, Serge, *Fateful years: 1909-1916. The Reminiscences of Serge Sazonov. Russian Minister for Foreign Affairs. 1914*, Londra, Jonathan Cape, 1928.

Idem, *Vospominaniya*, Minsk, Harvest, 2002.

de Schelking, Eugene, *Recolletions of a russian diplomat*, New York, The Macmillian Company, 1918.

Seymour, Charles, *Les antécédents diplomatiques de la Guerre, 1870-1914*, Paris, Librairie de la Société du Recueil Sirey, 1919.

Shatsillo, K. F. (editor), *Dnevnik Imperatora Nikolaya II*, Moscova, Izdatel'stvo Orbita, 1991.

Shebenko, Nikolai Nikolaevich, *Souvenirs, essai historique sur les origines de la Guerre de 1914*, Paris, Bibliothèque diplomatique, 1936.

Sloane, William M., *The Balkans. A laboratory of history*, New York, Eaton&Mains, 1914.

Stere, Constantin, *Marele Războiu și politica României*, București, Atelierele societății anonte „Poporul”, 1918.

The letters of the Tsar to the Tsaritsa (1914-1917), translated by A.L. Hynes from the official edition of the Romanov Correspondence, Stanford, Hoover Institution Press, 1973.

Thenevet, General, *La Grande Guerre (1914-1918)*, Paris, Librairie Armand Colin, 1923.

von Tirpitz, Alfred, *My memoirs*, vol. I, New York, Dodd, Mead and Company, 1919.

Trofin, Ion. G., *Studiu analitic rezumativ asupra Războiului Mondial. 1914-1918*, Sibiu, Tip. Șc. Apl. A Cav, 1937.

Vopicka, Charles J., *Secrets of the Balkans. Seven years of a diplomat's life in the storm centre of Europe*, Rand McNally&Company, Chicago, 1921.

Whiting Halsey, Francis, *The literary digest. History of the World War. Compiled from Original and Contemporary sources: American, British, French, German and others*, vol VIII *The war against Turkey in the Caucasus, Egypt, Palestine, The Dardanelles and Gallipoli, Arabia and Mesopotamia - Serbia's tragic defeat, Roumania overrun and the final victor of the Entente under D'Espery, August 1, 1914 – October, 1918*, New York, Funk&Wagnalls, 1919.

Woods, Henry Charles, *The cradle of the war. The Near East and Pan-Germanism*, Boston, Little, Brown and Company, 1918.

Zamfirescu, Duiliu, *Bosforul și Dardanelele față de interesele românești*, ședință din 13 martie 1915, București, Librăriile Socec & Co, 1915.

Periodicals

„Adevărul”, Iași, an XXV, 1912; an XXVII, 1914.

„Adunarea Deputaților, Sesiunea Ordinară”, 1915-1916, 1920.

„Albina”, București, an XV, 1912; an XVII, 1914.

„Apărarea Națională”, Craiova, an I, seria II, 1911, 1912.

„Bessarabskaya Zhizn”, Chișinău, an XI, 1914.

„Curierul Constanței”, Constanța, an I, 1914.

„Cuvânt Moldovenesc”, Chișinău, an I, 1914.

„Democrația Conservatoare”, Ploiești, an VI, 1912.

„Dimineata”, București, an IX, 1912; an XI, 1914.
„Epoca”, București, an XXI, 1914.
„Evenimentul”, Iași, an XX, 1912; an XXII, 1914.
„Flacăra”, București, an I, 1912.
„Foaia Noastră”, București, an III, 1912.
„Fulgerul”, Iași, an IV, 1912.
„Kishinevskiye Eparkhial'nyye Vedomosti”, 1914.
„L'indépendance Roumaine”, București, an 36, 1912; an 37, 1914.
„La Bessarabie”, Paris, an I, 1920.
„La Roumanie”, București, an XVII, 1914.
„Liberalul Constanței”, Constanța, an I, 1914.
„Luceafărul”, Sibiu, an XI, 1912.
„Minerva”, București, an VI, 1914.
„Opinia”, Iași, an XI, 1914; an XII, 1915.
„Românul”, București, an 44, 1914.
„Seara”, București, an IV, 1914.
„Universul”, București, an XXXI, 1913.
„Viața Românească”, București, an VII, 1912.

Working tools

Bol'shaya rossiyskaya entsiklopediya, Yu. S. Osipov (coord.), vol 22, Moscova, Nauchnoye izdatel'stvo „Bol'shaya rossiyskaya entsiklopediya”, 2013.

Bol'shaya sovetskaya entsiklopediya, B. A. Vvedenskiy (redactor principal), vol. 37, ediția a II-a, Moscova, Gosudarstvennoye Nauchnoye Izdatel'stvo „Bol'shaya sovetskaya entsiklopediya”, 1955.

Dicționar diplomatic (Petre Bărbulescu coord.), București, Editura Politică, 1979.

Dukes, Paul, *A history of Russia. Medieval, Modern, Contemporary, c. 882-1996*, ediția a 3-a, Londra, MACMILLAN Press LTD, 1997.

Georgescu, Vlad, *Istoria Românilor. De la origini până în zilele noastre*, ed. III, București, Humanitas, 1992.

Giurescu, Dinu C., *Istoria României în date*, București, Editura Enciclopedică, 2003.

Hogg, Ian V., *Dicționarul Primului Război Mondial*, București, Editura Niculescu, 2007.

Istoria Românilor, vol. VII, tom II, *De la Independență la Marea Unire (1878-1918)*, Gheorghe Platon (coord.), București, Editura Enciclopedică, 2003.

Malița, Mircea, *Rumynskaya diplomatiya. Istoricheskiy obzor*, București, Izdatel'stvo Meridiane, 1970.

Neagoe, Stelian, *Enciclopedia istoriei politice a României (1859-2002)*, București, Editura Institutului de științe și relații internaționale, 2003.

Nekipelov, A. D. (editor), *Novaya Rossiyskaya Entsiklopediya*, tom I, Moscova, Izdatel'stvo Entsiklopediya, 2003.

Nicolescu, Nicolae C., *Enciclopedia șefilor de guvern al României. 1862-2006*, București, Editura Meronia, 2006.

Ocherki istorii Ministerstva Inostrannykh Del Rossii, tom III, *Biografiii ministrov inostrannykh del 1802-2002 gg.*, Moscova, Izdatel'stvo OLMA-PRESS, 2002.

Onicescu, Iulian, *Bibliografie istorică a relațiilor româno-franceze (1853-1878)*, Târgoviște, Editura Transversal, 2009.

Otechestvennaya Istoriya. Istoriya Rossii s drevneyshikh vremen do 1917 goda, V. L. Yanin (redactor), tom I (A-D), Moscova, Nauchnoye Izdatel'stvo „Bol'shaya Rossiiskaya Entsiklopediya”, 1994.

Palmowski, Jan, *A dictionary of contemporary world history: from 1900 to the present day*, ediția a II-a, New York, Oxford University Press, 2003.

Platon, Gh., Cristian, V., *Istoria modernă a României (compendiu)*, Iași, 1980.

Pokhlebkin, V. V., *Vneshnyaya politika Rusi, Rossii i SSSR za 1000 let v imenakh, datakh i faktakh. (Spravochnik Vypusk I: Vedomstva vneshney politiki i ikh rukovoditeli*, Moscova Izdatel'stvo „Mezhdunarodnyye otnosheniya”, Moscova, 1992, p. 232-233.

Reprezentanțele diplomatice ale României, vol. I (1859-1917), București, Editura Politică, 1967.

Rossiya v Pervoy mirovoy voynе, 1914-1918, entsiklopediya v trekh tomakh, tom 1, A-҃, A.K. Sorokin, ROSSPEN, Moscova, 2014.

Scurtu, Ioan, *Enciclopedia de istorie a României*, vol. II, Bucureşti, Editura Meronia, 2003.

Sorokin, K. (coord.), *Rossiya v Pervoy mirovoy voynе, 1914-1918, entsiklopediya v trekh tomakh*, tom 2, K-П, Moscova, ROSSPEN, 2014.

Zalesskiy, K. A., *Kto byl kto v Pervoy Mirovoy Voiyne. Biograficheskiy entsiklopedicheskiy slovar'*, Moscova, Izdatel'stvo Astrel', 2003.

General works and studies

Agrigoroaiei, Ion (coord.), *România în relaţiile internaţionale. 1699-1939*, Iaşi, Junimea, 1980.

Alexeeva, I. V., *Posledneye desyatiletiiye Rossiyskoy Imperii: Duma, tsarizm i soyuzniki Rossii po Antante 1907-1917 gody*, Sankt Petersburg, Izdatel'stvo Al'yans-Arkheo, 2009.

Anderson, Eugene N., *Modern Europe in World Perspective. 1914 to the Present*, New York, Holt, Rinehart and Winston, 1961.

Anderson, M. S., *The Eastern Question. 1774-1923. A study in International Relations*, Londra, Macmillan Education, 1966.

Atanasiu, Victor (coord.), *România în primul Război Mondial*, Bucureşti, Editura Militară, 1979.

Ayrapetov, Oleg, *Vneshnyaya politika Rossiyskoy Imperii. 1801-1914*, Moscova, Izdatel'stvo Yevropa, 2006.

Ayrapetyan, M. E., Kabanov, P. F., *Pervaya Mirovaya Imperialisticheskaya Voyna 1914-1918 gg.*, Moscova, Izdatel'stvo Prosvetshcheniye, 1964.

Bakhturina, A. Yu., *Okrainy Rossiyskoy Imperii: Gosudarstvennoye upravleniye i natsional'naya politika v gody Pervoy Mirovoy Voyny (1914-1917 gg.)*, Moscova, ROSSPEN, 2004.

Bălan, Marius Nicolae, Leanca, Gabriel, (coord.), *Cultură juridică, stat, și relații internaționale în epoca modernă. Omagiu Profesorului Corneliu-Gabriel Bădărău*, Iaşi, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2017.

Bergamini, John D., *The tragic dynasty. A history of the Romanovs*, Londra, Constable & Co Ltd., 1970.

Berindei, Dan (coord.), *Istoria Românilor-Constituirea României Moderne (1821-1878)*, vol VII, tom I, Editura Enciclopedică, Bucureşti, 2003.

Blagodatskikh, Irina, „Bukovina v rossiysko-rumynskikh otnosheniyakh v gody Pervoy Mirovoy Voyny” în *Rusin*, nr. 1 (3), 2006, Chişinău, p. 66-81.

Bodea, Cornelia, Seton-Watson, Hugh, *R.W. Seton-Watson și români. 1906-1920*, Bucureşti, Editura Științifică și Enciclopedică, 1988.

Boicu, L., Cristian, V., Platon, Gh., *România în relațiile internaționale. 1699-1939*, Iași, Editura Junimea, 1980.

Bovykin, V. I., *Ocherki istorii vneshney politiki Rossii. Konets XIX veka-1917 god*, Moscova, Gosudarsvennoye Uchebno-Pedagogicheskoye Izdatel'stvo Ministerstva Presvyashcheniya RSFSR, 1960.

Bulei, Ion, *Arcul aşteptării. 1914-1915-1916*, Bucureşti, Editura Eminescu, 1981.

Butnaru, Adrian, *Familia Iamandi. Origine și evoluție istorică (până la mijlocul sec. al XX-lea)* – teză de doctorat, 2013, Iași.

Campus, Eliza, *Din politica externă a României. 1913-1947*, Bucureşti, Editura Politică, 1980.

Eadem, *Raymond Poincaré (1860-1934). Din istoria relațiilor româno-franceze*, Bucureşti, Editura Universității din Bucureşti, 1998.

Castellan, Georges, „Les Balkans, Poudrière du XXe” în *Guerres Mondiales et Conflits Contemporains*, nr. 217, 2005, p. 5-15.

Chiriță, Mihai (coord.), *Statul Major General în arhitectura organismului militar românesc 1859-2009*, studii și comunicări prezentate în sesiunea științifică cu participarea internațională dedicată împlinirii a 150 de ani de la înființarea Statului Major General și Zilele Arhivelor militare – Pitești, 24-25 iulie 2009, Bucureşti, Centrul Tehnic-Editorial al Armatei, 2009.

Churchill, Winston S., *The world crisis. An abridgement of the classic 4 – volume history of World War I*, New York, Charles Scribner's sons, Toronto, Maxwell Macmillan, 1992.

Ciachir, Nicolae, Bercan, Gheorghe, *Diplomația europeană în epoca modernă*, Bucureşti, Editura Științifică și Enciclopedică, 1984.

Ciachir, Nicolae, *Basarabia sub stăpânire țaristă*, București, 1992.

Idem, *Istoria relațiilor internaționale de la Pacea Westfalică (1648) până în contemporaneitate (1947)*, București, Editura Oscar Print, 1998.

Cioculescu, Șerban Filip, „România în vara anului 1916: paradigma actorului rațional și câteva mecanisme psiho-cognitive specifice procesului decizional” în *Revista de istorie Militară*, nr. 1-2/2016, București, p. 37-53.

Ciupală, Alin, *Bătălia lor. Femeile din România în Primul Război Mondial*, Iași, Polirom, 2017.

Clark, Christopher, *Somnambulii. Cum a intrat Europa în război în 1914*, traducere din limba engleză Tripon Cristina, București, Editura RAO, 2015.

Clarkson, Jesse D., *A history of Russia. From ninth century*, Londra, Longmans, 1961.

Cliveti, Gh., Ceobanu, Adrian-Bogdan, Nistor, Ionuț (editori), *Romanian and European Diplomacy. From cabinet Diplomacy to the 21st Century Challenges*, Iași, Trieste, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Beit Casa Editrice, 2012.

Cliveti, Gheorghe, Ceobanu, Adrian-Bogdan, Nistor, Ionuț (coord.), *Cultură, politică și societate în timpul domniei lui Carol. 130 de ani de la proclamarea regatului României*, Iași, Casa Editorială Demiurg, 2011.

Cliveti, Gheorghe, *România modernă și „apogeul Europei”. 1815-1914*, București Editura Academiei Române, 2018.

Idem, *România și „alianțele germane”*, Iași, Junimea, 2015.

Commène, M. P., „Les revendications de la Nationalité Roumaine. Avec une carte ethnographique”, extrait des Annales des Nationalités, nr. 2, 1918, Lausanne, Librairie Centrale des nationalités, 1918, 16 p.

Corteanu, Andrei, „Războiul European și interesele noastre” extras din *Convorbiri Literare*, București, Editura Autorului, 1915, 270-282.

Craig, Gordon A., *Europe since 1815*, ediția a II-a, New York, Holt, Rinehart and Winston, 1966.

Crăiniceanu, Grigore, „Neutralitatea României într-un război viitor”, extras din *Revista Armatei*, București, Tipo-Litografia Ed. Wiegaud, 1887.

Cristescu, Sorin, *Relații politico-diplomatice și militare europene*, București, Editura Fundației „România de mâine”, 2007.

Cubolteanu, P., „Scrisori din Basarabia” în *Viața Românească*, București, vol. XXV, an VII, 1912, p. 111-114.

Dallin, Alexander, *Russian Diplomacy and the Eastern Europe 1914-1917*, New York, King's Crown Press, 1963.

Danilov, A. A., Kosulin, L. G., *Istoriya Rossii XX vek*, Moscova, Izdatel'skiy dom Yakhont, 1998.

Danilov, Maria, „Preliminarii diplomatice în problema Basarabiei din anii 114-1916” în *Tyragetia*, vol. IX (XXIV), nr. 2, 2015, Chișinău, p. 191-201.

Delureanu, Ștefan, *Italia și România spre Unitatea națională. Un secol de istorie paralelă (1820-1920)*, București, Editura Pandeia, 2010.

Diaconescu, Emil, „România și Marile Puteri după Congresul de la Berlin până la 1914”, extras din *Cercetări Istorice*, anul XIII, Institutul grafic „Presa bună”, Iași, 1937, 180-262.

Idem, „Rusia și chestia strâmtorilor în războiul din 1914-1918” extras din *Buletinul Institutului de Istoria Românilor «A.D. Xenopol»*, nr. 2, Tipografia Ligii Culturale”, Iași, 18 p.

Diamandi, Sterie, *Galeria oamenilor politici*, București, Editura Gesa, 1991.

Diamandy, C., *Problema Strâmtorilor în Politica externă a României. 19 prelegeri publice organizate de Institutul Social Român*, Mircea Djuvara ... [et al.]: cu o anexă de documente cuprinzând tratate, conveții, și alt material în legătură cu Societatea Națiunilor și problemele de politică externă a României (text francez), București, Cultura Națională, 1926?.

Idem, „La Grande Guerre vue du versant oriental. Un nouvel „homme malade” en Europe” în „Revue des deux mondes”, an 97, noiembrie-decembrie, 1927, Paris, 781-204.

Idem, „La Grande Guerre vue du versant oriental. Ma mission en Russie. 1914-1918. La tragédie d'une conscience royale” în *Revue des deux mondes*, an 99, februarie 1929, p. 794-820.

Dinu, Rudolf, *Diplomazia e società, 1879-1914*, București, Editura Militară, 2007.

Dobrescu, N., „Biserica din Basarabia de la 1812 până la 1912” în *Convorbiri Literare*, Bucureşti, an XLVI, nr. 5, mai 1912.

Draghea, Radu S., „Scriitorii basarabeni în secolului al XIX-lea” în *Flacără*, Bucureşti, an I, nr. 30, 12 mai 1912.

Dutton, David, *Politica diplomației. Marea Britanie și Franța în Balcani în timpul Primului Război Mondial*, traducere de Stela Tinney și Radu Săndulescu, Chișinău, Museum, 2003.

Florinsky, Michael T., *Russia. A history and an interpretation in two volumes*, vol. II, New York, The Macmillan Company, 1953.

General de Gaulevitch, „Le rôle de la Russie dans la Guerre Mondiale”, extras din *La Revue Hebdomadaire*, nr. din 30 iunie 1934, p. 523-539.

Gerwarth, Robert, Manela, Erez (editori), *Empires at War. 1911-1923*, Oxford, Oxford University Press, 2014.

Gheghel, L. A. (coord.), *Istoriya Rossii*, Ekaterinburg, Izdatel'stvo Delovaya kniga, 2003.

Gilbert, Martin, *The First World War. A complete history*, New York, Henry Holt and Company, 1994.

Glenny, Misha, *The Balkans: 1804-1999. Nationalism, war and the Great Powers*, Londra, Granta Books, 1999.

Idem, *Voyennyya usiliya Rossii v mirovoy voine*, tom I, Paris, Tovarishchestvo obyedinennykh izdateley, 1939.

Golovin, Nikolay, *Rossiya v Pervoy mirovoy voyni*, Moscova, Izdatel'stvo Veche, 2014.

Gooch, G. P., *Recent revelations of European diplomacy*, New York, Russell & Russel, 1967.

Gorun, Hadrian G., *Relații politico-diplomatice și militare ale României cu Franța în primul război mondial*, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2009.

Idem, „Revendicările României privind Transilvania, Banatul și Bucovina în perioada neutralității (1915). Mărturii documentare franceze și românești” în *Analele Banatului*, S.N., Arheologie-Istorie, XX, 2010, 331-342.

Idem, „Romania and The Great Powers during World War I. A historical and theoretical” synthesis în *Research and Science Today*, no. 2/2017, 6-11.

Grandhomme, Jean-Noël, Roucaud, Michel, Sarmant, Thierry, *La Roumanie dans la Grande Guerre et l'effondrement de l'armée russe. Edition critique des rapports du général Berthelot chef de la mission militaire française en Roumanie. 1916-1918*, préface du général André Bach, Paris, L'Harmattan, 2000.

Grandhomme, Jean-Noël, *România de la Tripla Alianță la Antanta (1914-1919)*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2018.

Grant, A. J., Temperley, Harold, *Europe in the Nineteenth and Twentieth Centuries*, ediția a VI-a, revizuită și editată de Lillian M. Penson, Londra, Longmans, Green and CO, 1952.

Grossu, Silvia, *Presa din Basarabia în contextul socio-cultural al anilor 1906-1944*, Chișinău, Editura Tehnică-Info, 2003.

Guida, Francesco (coord.), *Marele Război și Europa danubiano-balcanică*, Versiunea în limba română îngrijită de Ana-Victoria Sima și Monica Fekete, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2016

Hitchins, Keith, *România 1866-1947*, Humanitas, București, 1994.

Hvostov, V. M., Minț, I. I.. *Istoria diplomației*, vol. III, sub îngrijirea lui V. P. Potemkin, București, Editura Cartea rusă, 1948.

Ignatiev, A. V., *Istoriya vneshney politiki Rossiy (konets XIX-nachalo XX veka)*, Moscova, Izdatel'stvo „Mezhdunarodnyye otnosheniya”, 1997.

Ioniță, Monica Maria, *Bucovina în Primul Război Mondial*, Bacău, Editura Docutentenar, 2014.

Iordache, Anastasie, *Viața politică în România, 1910-1914*, București, Editura Științifică, 1972.

Idem, *Ion I.C. Brătianu*, București, Editura Albatros, 1994.

Iorga, Nicolae, „Jalea pentru Basarabia pierdută” în *Neamul românesc pentru popor*, București, an III, nr. 21-22, 23 mai 1912.

Idem, „Acte privitoare la istoria Marei Război”, extras din *Revista Istorica*, an XVIII, nr. 7-9, 1932, București.

Idem, *Istoria Românilor*, vol. X, Bucureşti, 1939.

Smith Jr., Jay C., *The Russian struggle for power: 1914-1917, A study of Russian foreign policy during the First World War*, New York, Philosophical Library, 1956.

Winter, Jay, Parker, Geoffrey, Habeck, Mary R. (editori), *The Great War ant the Twentieth Century*, New Heaven, Yale University, 2000.

Jelavich, Barbara, *History of the Balkans. Twetieth Century*, vol. 2, Cambridge, Cambridge University Press, 1983.

Jelavich, Charles, *Tsarist Russia and Balkan Nationalism. Russian influence in the internal affairs of Bulgaria and Serbia, 1879-1886*, Berkeley and Los Angeles, University of California Press, 1962.

Jelavich, Charles and Barbara, *The Balkans*, New Jersey, Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, 1965.

Joll, James, *The origins of the First World War*, New York, Longman, 1984.

Kashirin, Vasily Borisovici, „Nesostoyavshayasya ekspeditsiya russkikh vooruzhennykh sil na Balkany osen'yu 1915 goda” în *Novaya i noveyshaya istoriya*, nr. 6, 2004, Moscova, 175-203.

Idem (coord.), *Vostochnaya politika Rumynii v proshlom i nastoyashchem (konets XIX — nachalo XXI vv.)*, Moscova, Tipografia RISI, 2011.

Idem, *Imperatorskiy dom Romanovykh i Balkany*, Moscova, Institut slavyanovedeniya RAN, 2014.

Idem, *Dozornyye na Balkanakh: Russkaya voyennaya razvedka v stranakh Balkanskogo poluostrova nakanune i v gody Pervoy mirovoy voyny*, Moscova, VIKMO-M, 2014.

Keegan, John, *The First World War*, New York, Alfred A. Knopf, 1999.

Khavkin, B. L., „Russkiy front Pervoy mirovoy voyny (1914-1918 gody)” în *Novaya i noveyshaya istoriya*, 1/2014, p. 3-16.

Kirițescu, Constantin, *Istoria războiului pentru întregirea României 1916-1919*, vol. I, Bucureşti, Institutul de Arte Grafice „România Nouă”, 1922.

Idem, *Istoria războiului pentru întregirea României 1916-1919*, ediția a II-a, vol. I, Bucureşti, Atelierele „Cartea Românească”, 1937.

Idem, „Preludiile diplomatice ale războiului de întregire” în *Viața Românească*, an XXXII, nr. 4, aprilie 1940, București.

Kocho-Williams, Alastair, *Russian and Soviet Diplomacy. 1900-1939*, New York, Palgrave Macmillan, 2012.

Kornilov, A., *Kurs istoriy Rossii XIX veka*, Izdatel'stvo Vysshaya Shkola, Moscova, 1993.

Kostrikova, E. G., *Russkaja pressa i diplomatiya nakanune pervoj mirovoj vojni. 1907-1914*, Moscova, Institut rossijskoj istorij RAN, 1997.

Kozenko, B. D., „Otechestvennaya istoriografiya Pervoy Mirovoy Voyny” în *Novaya Noveyshaya Iстория*, 3/2001, Moscova, p. 3-27.

Kurtov, A. A., *Rumyniya: istoki i sovremennoye sostoyaniye vneshnepoliticheskogo pozitsionirovaniya gosudarstva*, Moscova, Tipografiya RISI, 2013.

Liddell Hart, B. H., *History of The First World War*, Londra, Pan Books, 1970.

Lieven, Dominic, *Russia and the origins of the First World War*, Londra, The Macmillan Press LTD, 1983.

Idem (editor), *The Cambridge history of Russia*, vol. II, *Imperial Russia, 1689-1917*, New York, Cambridge University Press, 2006.

Idem, *The end of Tsarist Russia. The march to World War I and Revolution*, New York, Viking, 2015.

Idem, *Towards the flame. Empire, War and the End of Tsarist Russia*, Londra, Allen Lane, 2015.

Malcov, V. L. (coord.), *Mirovyye voyny XX veka*, carte I, *Pervaya Mirovaya Voyna. Istoricheskiy ocherk*, Moscova, Izdatel'stvo Nauka, 2002.

Mamina, Ion, *Consiliu de Coroană*, București, Editura Enciclopedică, 1997.

Idem, *Monarhia Constituțională în România. Enciclopedie politică. 1866-1938*, București, Editura Enciclopedică, 2000.

Mihalache, Cătălina, Roman, Nicoleta (editori), *Copilării trecute prin război. Povești de viață, politici sociale și reprezentări culturale în România anilor 1913-1923*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2021.

Mironov, V. B., *Pervaya Mirovaya Voyna. Bor'ba mirov*, Moscova, Izdatel'stvo OLMA Media Grupp, 2014.

Moisuc, Viorica, *Istoria relațiilor internaționale până la mijlocul secolului al XX-lea*, ediția a III-a, București, Editura fundației România de mâine, 2007.

Morrow Jr., John H., *The Great War. An Imperial history*, Londra, Routledge, 2005.

Mul'tatuli, Petr Valentinovich, *Vneshnyaya politika Imperatora Nikolaya II (1894-1917)*, Moscova, Izdatel'stvo FIV, 2012.

Neagoe, Stelian, *Relațiile internaționale reflectate în Dezbaterile Parlamentului României. 1862-2010*, vol. I, București, Editura Institutului de Științe Politice și Relații Internaționale, 2011.

Negulescu, Victor, *România în jocul de interese a Marilor Puteri (1859-1989)*, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2002.

Nezhinskiy, L. N., Ignat'yev, A.V. (coord.), *Rossiya i Chernomorskiye prolivy (XVIII-XX-stoletiya)*, Moscova, Izdatel'stvo Mezhdunarodnyye ornosheniya, 1999.

Nicolescu, Gheorghe, *România în relațiile internaționale. Acțiuni politice și militare în perioada 1877-1939*, Pitești, Editura Universității din Pitești, 2004.

Nistor, Paul, Ceobanu, Adrian-Bogdan, *Diplomație și destine diplomatic în lumea românească*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2011.

Notovici, F. I., *Diplomaticeskaya bor'ba v gody Pervoy Mirovoy Voyny*, tom I, *Poterya soyuznikami Balkanskogo poluostrova*, Moscova, Izdatel'stvo Akademii Nauk SSSR, 1947.

Oldenburg, S. S., *Tsarstvovaniye Imperatora Nikolaya II*, Sankt Peterburg, Izdatel'stvo Petropol', 1991.

Oleynikov, A. V., „Teatry deystviy russkoy imperatorskoy armii v kompanii 1916 g. v operativno-strategicheskem kontekste” în *Istoricheskiy Vestnik. Pervaya Mirovaya Voyna. 1916 god*, tom 18, S. M. Iskhakov (coord.), 2016, Moscova, p. 42-71.

Pavel, Teodor, *Româñii și rivalitatea germano-rusă 1905-1918*, Cluj-Napoca, Editura Accent, 2003.

Pavelescu, Șerban. „Memoria și istoriografia Primului Război Mondial în anii interbelici. Un inventar al tematicilor de dezbatere și al istoriografiei dedicate subiectului” în *Revista de Istorie Militară*, nr. 3-4/2015, București, p. 9-18.

Perré, Jean, *Les mutations de la guerre moderne. De la Révolutions Française à la Révolution Nucléaire. Les guerres nationales, les guerres mondiales et leurs après-guerre (1792-1962)*, Paris, Payot, 1962.

Pervaya mirovaya voyna v otsenke sovremennikov: vlast' i rossiyskoye obshchestvo. 1914–1918, vol. 4, tom 1, *Evolyutsiya vzglyadov*, V. V. Zhuravlev (coord.), Moscova, ROSSPEN, 2014.

Pervaya mirovaya voyna v otsenke sovremennikov: vlast' i rossiyskoye obshchestvo. 1914–1918, vol. 4, tom 3, *Liberal'nyy vzglyad na voynu: cherez katastrofu k vozrozhdeniyu*, Shelokhayev S. V. (coord.), Moscova, ROSSPEN, 2014.

Petrov, Yu .A. (coord.), *Rossiya v gody Pervoy morovoy voyny: ekonomicheskoye polozheniye, sotsial'nyye protsessy, politicheskiy krizis*, Mosscova, ROSSPEN, 2014.

Pisarev, Yurii A., *Velikiye derzhavy i Balkany nakanune pervoy mirovoy voyny*, Moscova, Izdatel'stvo Nauka, 1985.

Idem, *Balkany v kontse XIX nachale XX veka, Ocherki stanovleniya natsional'nykh gosudarstv i politicheskoy struktury v Yugo-Vostochnoy Evrope*, Moscova, Izdatel'stvo Nauka, 1991.

Pisarev, Yurii A., Mal'kov, V. L., *Pervaya Mirovaya Voyna. Diskussionnyye problemy istorii*, Moscova, Izdatel'stvo Nauka, 1994.

Platon, Gheorghe, „Intrarea României în primul război mondial. Premisele opțiunii” extras din *Memoriile secțiilor științifice*, seria IV, tom XII, 1987, București, Editura Academiei Române, 1990, 10 p.

Popa, Mircea N., „Contribuții privind relațiile româno-franceze 1900-1914” extras din *Studii. Revistă de istorie*, tom 22, nr. 1, 1969, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1969, p. 98-102.

Potemkin, Vladimir, *Istoriya diplomatiy v novoye vremya (1872-1919)*, Moscova, Izdatel'stvo Ogiz, 1945.

Préchac, Allain, *Histoire de la Russie avant 1917*, Paris, Bordas, 1974.

Preda, Dumitru, *România și Antanta. Avatarurile unei mici puteri într-un război de coaliție. 1916-1917*, Institutul european, Iași, 1998.

Protopopescu, George, „Tratative dintre guvernul român și Puterile Antantei în perioada 1914-1916” în *Acta Musei Napocensis*, XIV/1977, Cluj-Napoca, p. 527-546.

Recouly, Raymond, *Histoire de la Grande Guerre (1914-1918)*, Paris, Les Éditions de France, 1934.

Renouvin, Pierre, *La crise européenne et la Grande Guerre (1904-1918)*, Paris, Librairie Félix Alcon, 1934.

Roosens, Claude, *Les relations internationales de 1815 à nos jours*, tome I: 1815-1939, Louvain-la-Neuve, Bruylant Academia, 2001.

Rossos, Andrew, *Russia and the Balkans: Inter-Balkan rivalries and Russian foreign policy. 1908-1914*, Toronto, University of Toronto Press, 1981.

Rostunov, I. I., *Russkiy front Pervoy mirovoy voyny*, Moscova, Izdatel'stvo Nauka, 1976.

Schmitt, Bernadotte E., Vedeler, Harold C., *The World in the crucible 1914-1919 (The rise of modern Europe)*, New York, Harper&Row Publishers, 1984.

Scurtu, Ioan, *Istoria Românilor în timpul celor patru regi (1866-1947)*, vol I, *Carol I*, București, Editura Enciclopedică, 2001.

Idem (coord.), *Istoria Basarabiei de la începuturi până în 2003*, ed. a III-a, București, Editura Institutului Cultural Român, 2003.

Seftiuc, Ilie, Cârțâna, Iulian, *România și problema strâmtorilor*, București, Editura Științifică, 1974.

Semanov, S., *Brusilov*, Moscova, Izdatel'stvo „Molodaya Gvardiya”, 1980.

Senyavskaya, Yelena, „Rumyniya v mirovykh voynakh XX veka” în *Obozrevatel'/Observer*, 2/2010, 116-126.

Seton-Watson, Hugh, *The Russian Empire. 1801-1917*, Oxford, Clarendon Press, 1967.

Seton-Watson, R.W., *Histoire des Roumains. De l'époque Roumaine à l'achèvement de l'Unité*, Paris, Les Presses Universitaire de France, 1937.

Idem, *O istorie a românilor. Din perioada romană până la desăvârșirea unității naționale*, Brăila, Editura Istros, 2009.

Shatsillo, Vyacheslav, *Pervaya Mirovaya Voyna 1914-1918. Fakty. Dokumenty*, Moscova, Izdatel'stvo Olma-Press, 2003.

Sokolovskaya, Olga V., *Balkany v kontse XIX-nachale XX veka. Ocherki stanovleniya natsional'nykh gosudarstv i politicheskoy struktury v Yugo-Vostochnoy Evrope*, Moscova, 1991.

Solomon, Flavius, Cușco, Andrei, Ceaușu, Mihai-Ștefan (editori), *România și statele vecine la începutul Primului Război Mondial: viziuni, percepții, interpretări*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2016.

Soroka, Marina, *Britain, Russia, nad the road to the First World War: the Fateful embassy of Count Alexandr Benkendorff (1903-1916)*, Surrey, Ashgate, p. 202-204).

Stan, Constantin I., *Regele Ferdinand I „Întregitorul” (1914-1927)*, București, Editura Paideea, 2003.

Stănescu, Marin C., Roz, Alexandru, *Prizonieri și voluntari români din Primul Război Mondial și Marea Unire din 1918*, Arad, „Vasile Goldiș” University Press, 2003.

Stevenson, David, *The fires Wolrd War and international politics*, Oxford, Clarendon Press, 1991.

Stone, Norman, *The Eastern Front. 1914-1917*, New York, Charles Scribner's Sons, 1975.

Idem, *Pervaya Mirovaya Voyna, Kratkaya istoriya*, tradus din limba engleză de I. V. Lobanov, Moscova, Izdatel'stvo AST, 2010.

Sultan, Dumitru, *Preliminarii ale făuririi statului național unitar român*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1984.

Svilas, Svetlana, „Rossiyskaya istoriografiya Pervoy mirovoy voyny/Russian Historiography of World War I” în *Belorusskiy zhurnal mezhdunarodnogo prava i mezhdunarodnykh otnosheniy*, nr.4/2004, Minsk, 69-72.

Taylor, A. J. P. ,*The struggle for mastery in Europe. 1848-1918*, Oxford, Clarendon Press, 1954.

Idem, *The First World War: An Illustrated history*, ediția 1-a, Londra, Hamish Hamilton, 1963.

Thaden, Edward C., *Russia and the Balkan Alliance of 1912*, Pennsylvania, The Pennsylvania State University Press, University Park, 1965.

Topor, Claudiu-Lucian, *Germania, România și Războaiele Balcanice (1912-1913)*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2008.

Idem, *Germania și neutralitatea României (1914-1916). Studii istorice*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2017.

Idem, „*Auf nach Rumänien!*”. *Beligeranța germano-română (1916-1918)*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2020.

Torrey, Glenn E., „The Rumanian-Italian Agreement of 23 september 1914” în *The Slavonic East European Review*, iulie 1966, Londra, 403-420.

Idem, *Romania and World War I. A collection of studies*, Iași, The Center for Romanian Studies, 1998.

Idem, *România și Primul Război Mondial*, traducere din limba engleză de Dan Criste, București, Meteor Publishing, 2014.

Varta, Ion, „Contribuții documentare la istoria mișcării naționale din Basarabia la începutul secolului al XX-lea” în *Revista de Istorie a Moldovei*, an IV, nr.3, 1993, Chișinău.

Idem, „Unele aspecte privind mișcarea națională în Basarabia la începutul secolului al XX-lea” în *Revista de Istorie a Moldovei*, an IV, nr.4, 1993, Chișinău.

Idem „Țarismul rus și chestiunea Bucovinei în anii primului Război Mondial” în *Revista Iсторică*, tom 6/1995, nr. 5-6, mai-iunie, București, p. 497-508.

Velter, Tiberiu, *Relațiile româno-britanice între anii 1914-1924*, Cluj, Presa Universitară Clujeană, 2000.

Vesa, Vasile, „Din corespondență între președintele Franței Raymond Poincaré și țarul Nicolae al II-lea, privind România în perioada primului război mondial” în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai*, series Historia, fasc. 1, 1970.

Idem, *România și Franța la începutul secolului al XX-lea, 1900-1916*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1975.

Vinogradov, V.N., *Rumyniya v gody Pervoy Mirovoy Voyny*, Moscova, Izdatel'stvo Nauka, 1969.

Idem (coord.), *Za balkanskimi frontami pervoy Mirovoy Voyny*, Moscova, Izdatel'stvo Indrik, 2002.

White, John Albert, *Transition to global rivalry. Alliance diplomacy and the Quadruple Entente, 1895-1907*, Cambridge, Cambridge University Press, 1995.

Winter, Jay, Parker, Geoffrey, Habeck, Mary R. (editori), *The Great War ant the Twentieth Century*, New Heaven, Yale University Press, 2000.

Yemets, V. A., *Ocherki vneshney politiki Rossii v period Pervoy mirovoy voyny, Vzaimootnisheniya Rossii a soyuznikami po voprosam vedeniya voyny*, Moscova, Izdatel'stvo Nauka, 1977.

Zayonchikovskiy, Andrei Medardovich, *Pervaya Mirovaya Voyna*, Sankt Petersburg, Izdatel'stvo Poligon, 2002.

Special works and studies

Agaki, A.S., *Russko-rumynskiye mezhgosudarstvennyye otnosheniya v kontse XIX-nachale XX v.*, Chișinău, Izdatel'stvo „Shtiintsa”, 1976.

Anghel, Florin, Anton, Mioara (coord.), *Vecinătăți și ziduri. Români și ruși (secolele XVI-XXI)*. Lucrările sesiunii a XVII-a a comisiei mixte a istoricilor din România și Federația Rusă, Constanța, septembrie 2012, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2013.

Balan, Iana, „Vizita țarului Nicolae al II-lea la Constanța diniunie 1914” în *Anuarul Institutului «A.D. Xenopol» din Iași*, vol. LII *Istoriografia în secolul XXI: noi generații, alte abordări*, supliment 2015, p. 229-251.

Eadem, „Dezvelirea monumentului lui Alexandru I la Chișinău” în *Revista de istorie a Moldovei*, nr. 2/2017, Chișinău, p. 82-99.

Boldur, Alexandru V., *Basarabia în relațiile româno-ruse*, București, Editura Albatros, 2000.

Ceobanu, Adrian-Bogdan, *Politică și diplomație la sfârșitul secolului XIX. Din istoria relațiilor româno-ruse (1878-1899)*, Iași, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza”, 2017.

Constantin I. Stan, *Aliați și adversari. Relațiile româno-ruse 1916-1920*, București, Editura Pandeia, 2006.

Dobrinescu, Valeriu Florin, Pârvu, Sorin, „Les neutralités de la Roumanie de 1914 à 1916 et de 1939 à 1940: étude comparative”, extras din *Anuarul Institutului de istorie și Arheologie «A.D. Xenopol»*, XXI, 1984, Iași, 453-460.

Drăcea, Anca, *Relațiile româno-ruse în perioada 1876-1878*, Balș, 2011.

Ghișa, Vasile V., *Relațiile economice româno-ruse, experiențe și oportunități*, București, Editura Expert, 2005.

Gorun, Hadrian, „Considerations on the Romanian-Russian and Romanian-Bulgarian relations at the beginning of World War I. A few Romanian and French documentary evidence” în *Analele Universității din Craiova*, Seria Istorie, Anul XIX, nr. 1 (25)/2014, p. 67-78.

Idem, „Romania's relations with France and Russia and Bucharest's fears concerning a Bulgarian offensive (Fall of 1915 – August 1916). Some French documentary evidence” în *Studia Slavica et Balcanica Petropolitana*, nr. 1(17), 2015, 29-41.

Govora, N. S., *Relațiile româno-ruse*, vol. II, Madrid, Editura Carpații, 1981.

Iorga, Nicolae, „Constanța 1 iunie 1914” în *Neamul Românesc*, an IX, nr. 22, 8 iunie 1914, Vălenii de Munte.

Mihăilescu, Petru Mihail, *România în calea imperialismului rus. Rusia, România și Marea Neagră*, Iași, Tipă Moldova, 2010.

Negru, Gheorghe, *Țarismul și mișcarea națională a românilor din Basarabia*, Chișinău, Editura Prut Internațional, 2000.

Nuțu, Constantin, *România în anii neutralității (1914-1916)*, București, Editura Științifică, 1972.

Oprea, Ion M., *România și Imperiul Rus*, vol. I 1900-1924, București, Editura Albatros, 1998.

Pop, Ioan-Aurel, (coord.), *Lucrările celei de a XV-a sesiuni a Comisiei bilaterale a istoriilor din România și Rusia (Cluj-Napoca, 6-11 septembrie 2010)*, Academia Română, Centrul de studii transilvane, Cluj, Presa Universitară Clujeană, 2011.

Shkundin, Grigoriy Davidovich, „Rumynskiy faktor v nastupleniyakh rossiyskoy armii v 1916-1917 gg. (Vliyaniye, Proyavleniye, Posledstviya)” în *Revista de istorie a Moldovei*, nr. 1 (105)/2016, ianuarie-martie, Chișinău, p. 45-63.

Stan, C. I., „Intrarea României în război de partea Puterilor Antantei și atitudinea Românielor aflați în străinătate”, extras din *Acta Musei Apulensis*, XXIV, Alba-Iulia, 1937.

Topor, Claudiu-Lucian, „Vizita țarului Nicolae al II-lea la Constanța (1914). Ecouri în presa europeană” în *Anuarul Institutului de Istorie «A.D. Xenopol»*, vol. XLVI, București, Editura Academiei Române, 2009, p. 347-353.

Uribes, Ester, „La rencontre de Constantza du 14 juin 1914” în *Revue Roumaine d'Histoire*, tom VII, nr. 2, 1968, București, p. 233-246.

Web sources

<https://web.archive.org/web/20101028173715/http://www.rusdiplomats.narod.ru/ambassadors/girs-mn.html> (accesat pe 30.03.2021).

<https://archive.is/20121225103912/www.rusdiplomats.narod.ru/ambassadors/shebeko-nn.html> (accesat pe 30.03.2021).

<https://dlib.rsl.ru/viewer/01004161228#?page=4>, (accesat pe 31.03.2021).

http://xn--d1abichgllj9dyd8a.xn--90anlfbebar6i.xn--p1ai/encyclopedia/history_department/more.htm?id=11596299@SD_Employee, accesat pe 12.04.2021.